

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

ACTUACIÓ D'OFICI SOBRE L'EVOLUCIÓ DE LA PLAÇA DE LES GLÒRIES RELATIVA AL DRET A UN URBANISME HARMONIÓS I AL DRET A L'HABITATGE (INFRAESTRUCTURES)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 18 de maig de 2017, aquesta Sindicatura, en tenir coneixement de l'aturada de les obres de l'execució del projecte del túnel de la plaça de les Glòries Catalanes i la denúncia dels contractes públics adjudicats per a la seva realització, va decidir iniciar una actuació d'ofici per conèixer la repercussió d'aquest fet en l'execució del projecte del túnel de la plaça, així com per fer un seguiment actiu de la urbanització de la plaça i especialment de la construcció de l'habitatge de protecció oficial previst.

Actuacions fetes

Per tal d'estudiar la causa que va motivar l'aturada de les obres, es va sol·licitar, en data 18 de setembre de 2017, a l'Àrea d'Ecologia, Urbanisme, Infraestructures i Mobilitat els informes emesos arran del resultat de l'auditoria tècnica encarregada per determinar els endarreriments de l'execució del projecte del túnel de la plaça de les Glòries.

Així mateix, durant aquests últims cinc anys s'ha fet seguiment de la informació facilitada per l'Ajuntament a la Comissió de Seguiment de les Glòries i de les actuacions que s'hi han dut a terme.

Resposta dels òrgans afectats

En data 13 de novembre de 2017, l'Àrea d'Ecologia, Urbanisme, Infraestructures i Mobilitat ens va fer arribar la informació següent:

1. Motius pels quals es va resoldre el contracte d'obres del projecte executiu dels túnels viaris a la plaça de les Glòries:

Segons consta en el certificat del consell d'administració de BIMSA, que es va celebrar el 24 d'abril de 2017, i on es va analitzar la situació de les obres de la plaça de les Glòries, es va acordar resoldre el contracte davant la impossibilitat d'acabar els treballs dins el termini previst al Pla d'obres, com a conseqüència del retard imputable al contractista.

Concretament, es va considerar que, d'acord amb la direcció d'obra, el contractista havia incomplert els terminis parcials que s'havien establert i això feia impossible acabar el conjunt de l'obra dins el termini assenyalat al contracte. Per tant, resultava procedent resoldre'l.

D'altra banda, l'Ajuntament de Barcelona havia aprovat definitivament, el desembre del 2016, la modificació del Pla general metropolità, per seguir desenvolupant totes les actuacions previstes en aquesta zona, **on es prioritzaven els recorreguts per a vianants i la mobilitat sostenible.**

El planejament feia una **aposta decidida pel foment i la millora del funcionament del transport públic com a mitjà d'accés principal** a aquest indret estratègic de la ciutat.

En aquest sentit, es preveia una **reducció del trànsit de pas en superfície**, a partir de la construcció del **túnel viari subterrani de Glòries** al llarg de l'avinguda de la Gran Via.

Les sortides de metro s'integrarien dins el parc, amb la millora dels sistemes verticals de comunicació i d'accés; es faria un nou traçat de les línies de bus pels carrers de Badajoz i Pamplona i es crearia un **nou intercanviador de transport** que facilités l'ús integrat del tramvia i els autobusos.

A més, es preveia completar la xarxa de recorreguts ciclistes existents amb **carrils bici al llarg del carrer de Cartagena i del Consell de Cent** i també es preveia que hi hagués espais d'aparcament específic per a bicicletes i estacions d'aparcament del Bicing, en espais del perímetre del parc.

La modificació de planejament partia d'allò que es va aprovar el 2007, però incorporava **nous requeriments:**

- La necessitat de millorar la construcció i la consolidació d'un **nou parc central** de la ciutat amb una superfície ampliada i sense discontinuïtats:
  - o Una superfície prevista d'unes 9,5 hectàrees, que es complementaria amb un conjunt d'espais lliures de transició amb els teixits urbans de les vores, que permetria assolir una superfície global de nova zona verda de prop de 12 hectàrees.
  - o Una ordenació que integraria i posaria en relleu el rec Comtal, una infraestructura hidràulica històrica que es protegiria com a element paisatgístic, se'n recuperarien els elements arqueològics, se'n destacarien les restes trobades i se n'estudiaria la revitalització.
- L'ordenació del trànsit i de la vialitat en superfície, sobre la base d'un **model de mobilitat sostenible** per a la plaça que prioritzés els recorreguts dels vianants i recuperés la centralitat de la carretera de Ribes.
- La **concreció en matèria d'habitatge** del planejament vigent, respectant la previsió de destinar a habitatge públic la meitat del nou sostre d'habitatge i limitant les volumetries per integrar-les amb relació a l'entorn.
- El compromís de **reduir les places hoteleres** en l'àmbit.

- La **concreció progressiva del programa d'equipaments** segons les previsions dins l'àmbit de la MPGM i la seva adequació al Programa d'actuacions municipals.
- La **rehabilitació del patrimoni industrial existent**, per destacar-lo i posar èmfasi en el seu aprofitament: edificis de la Fàbrica Sucreira i de la Fàbrica dels Paraigües (situats a l'illa de cases existent entre els carrers de Cartagena, del Consell de Cent i la plaça, i que en el futur quedaran integrats dins el parc), però també l'antic rec Comtal.
- La creació d'un **nou intercanviador de transport** que facilités la connexió del tramvia i l'ús integrat dels diversos mitjans de transport públic.

CONSIDERACIONS

1. 1. Seguiment de les obres dels túnels viaris a la plaça de les Glòries

Barcelona d'Infraestructures Municipals, SA (BIMSA) va adjudicar, el 15 de març de 2010, la redacció del projecte constructiu, el qual va ser aprovat definitivament per la Comissió d'Habitatge, Urbanisme i Medi Ambient el 22 de gener de 2015. El 26 de febrer de 2015, BIMSA va adjudicar els treballs corresponents a les obres relatives al projecte executiu dels túnels viaris a la plaça de les Glòries, entre els carrers de Badajoz i de Los Castillejos.

Les obres van començar el 10 d'abril de 2015 amb previsió d'acabar el 9 de maig de 2017. Malgrat tot, a l'abril del 2017 el Consell d'Administració de BIMSA va notificar la rescissió del contracte després que l'auditoria del túnel de Glòries, encarregada per l'Ajuntament, revelés diverses circumstàncies que van generar un endarreriment de 19 mesos en les obres.

Finalment, el febrer del 2018 l'Ajuntament de Barcelona va donar compliment al calendari previst i va reiniciar l'obra civil dels túnels de Glòries fins a la rambla del Poblenou el març del 2018. El Consell d'Administració de BIMSA va aprovar l'adjudicació dels treballs dels túnels dividits en cinc lots.

En ambdós casos, es va introduir una sèrie de millores en el procés de licitació amb l'objectiu de diversificar adjudicatari; reduir la pressió a la baixa sobre les ofertes econòmiques de licitació i impedir baixes excessives que posin en risc la seva posterior execució; evitar el risc que suposaria que obres d'aquestes dimensions es concentrassin en un únic adjudicatari, i facilitar l'execució simultània de diverses activitats.

Les obres dels túnels ja han acabat i, segons informa l'Ajuntament, a finals del 2022 començarà l'última fase de les obres de transformació de la plaça de les Glòries. La transformació de les Glòries culminarà amb la reurbanització del parc central de la plaça. Aquestes obres començaran a finals del 2022, tindran una durada prevista de vint mesos i serà la tercera fase del projecte Canòpia Urbana, que es va començar el 2019 amb la fase Canòpia Clariana, per obrir la plaça a la ciutadania i convertir-la en un pulmó verd, i ha continuat amb la reurbanització de les línies del tramvia, amb la fase Canòpia-Tramvia.

Així, doncs, un cop acabades les obres d'aquesta última fase (aproximadament a la tardor del 2024) quedarà enllestida gairebé tota la urbanització de la plaça de les Glòries, però restarà pendent la construcció de la major part del parc públic previst.

2. Habitatge públic

Una de les preocupacions existents quan es van aturar les obres dels túnels de les Glòries era que, paral·lelament, això retardés la construcció dels habitatges públics que estaven previstos a l'illa de les Glòries (Gran Via, Encants Vells, plaça de les Glòries) i que suposa 238 pisos (en lloguer i en dret de superfície).

La Regidoria d'Habitatge, al mes de maig del 2017, informava que el calendari de les obres dels quatre edificis de la promoció d'habitatge públic de l'illa Glòries no es veuria afectat pel retard en les obres de la plaça i que estava previst iniciar la construcció dels habitatges a finals del 2018. La realitat ha estat que l'Ajuntament no ha iniciat la construcció d'aquests 238 pisos fins al gener del 2022, retard considerable tot i el període de pandèmia viscut.

Com l'Ajuntament informa, la transformació de les Glòries inclou un gran parc verd i infraestructures com el tramvia i els túnels viaris. Però també ha de concentrar un dels pols d'habitatge públic més importants de la ciutat. Les dades que es faciliten són 470 habitatges públics, tot i que això suposa menys del 50% dels habitatges que es construiran en l'àmbit de les Glòries i lluny del 80% de protecció oficial que reclama el veïnat.

A data d'avui només són realitat els 105 habitatges amb serveis per a gent gran al carrer de la Ciutat de Granada, 145. Recentment s'ha enllestit, també amb retard, la construcció dels 42 habitatges provisionals Aprop, que es destinaran a lloguer social.

En conclusió, les obres d'urbanització de l'entorn de les Glòries finalment encaren l'última fase. Tenen el consens del veïnat, que, després de molts anys, veurà millorada la seva qualitat de vida, així com els **drets a la mobilitat sostenible, l'urbanisme harmoniós, el medi ambient i la salut**.

Aquesta transformació, però, porta un retard considerable, que ha patit principalment el veïnat de l'entorn i s'evidencia especialment en la construcció dels habitatges públics que tot just s'ha iniciat.

D'aquesta resolució, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari.